

Kvennablaðið kost-
ar 1 kr. innanlands
erlendis kr. 2 60
(90 cent vestan-
hafa) $\frac{1}{2}$ s. verðsins
borgist fyrirfram, en
 $\frac{1}{2}$ s. fyrir 16. júlí.

Kvennablaðið.

Óþessu skrifdag
bundin við Ára-
mót, ógild nema
komin sé til út-
gef. fyrir 1. okt.
og kaupandi haf-
borgað að fullu.

23. ár.

Reykjavík, 28. febr 1917.

Nr. 2.

Lyftu mér hærra.

Einu sinni heyrði eg fagurlega talað í kirkju. Það var í fyrra á nýársdag. Presturinn sagði sögu af dálitlum sjúkum dreng, sem fanst sér helst létta við það, að faðir hans lyfti honum upp á höndum sér. Lyftu mér hærra, faðir minn! það deyjandi barnið. Og faðir hans varð við bón hans. Hærra, hærra, faðir minn! Lyftu mér hærra! það drengurinn aftur og aftur uns hann dó. — Presturinn likti svo okkur mönnunum við þenna litla dreng. Hann sagði, að við yrðum að lyftast hærra í trú, hreinleik og kærleika. Og það eru víst fleiri en presturinn, sem finna það, að þeir þurfa að lyftast hærra.

Rússnesk hefðarkona, sem ferðaðist til Stokkhólms í fyrra sumar, skýrði frá því, er hún fyrst fór að kynna sér hin alræmdu rússnesku fangelsi. Hún fann sárt til tómleikans í lífi sínu; henni fanst hún þrátt fyrir allan auð og allsnægtir vera eins og fugl í búri. Hún vissi að það voru svo margir, sem liðu þjáningar og hún fann að hún þurfti að lyftast hærra, til þess að hún gæti hjálpað eitthvað. Hún tók þá það ráð, að gerast hinn góði engill fanganna, í þeim fangelsum, sem hún náði til. Hún hélt ræður í fangelsunum og hún talaði persónulega við fangana, einn og einn í senn. Og alstaðar fann hún hina sömu hugsun, sem hún sjálf hafði borið í hug sér, þegar hún kom inn í fangelsið, þessa hugsun og bæn: lyftu mér hærra. Fangarnir urðu snortnir af ástúð hennar og litu upp til hennar eins og æðri veru eða góðrar móður. Margir þeirra skrifuðu henni eftir að þeir voru farnir úr fang-

elsinu, og sögðu henni að þeir, út úr neyð, hefðu oftast en einu sinni verið komnir á fremsta hlunn með að drýgja glæp, en — »svo hugsaði eg til yðar og eg vann sigur á freistingunni« — sögðu þeir. Hvert einasta bréf var ein óslitin bæn: »Lyftu mér hærra!«

Fyrir nokkrum árum gaus Vesúvius og varð af stórslys. Fjöldi manna varð grafinn í rústum. Þegar Helena Ítalíudrotning heyrði slysið, setti hana hljóða. Alt skrautið og þrjálið varð að engu í augum hennar og konungshöllin varð of þröng. Jafnvel kornung börnin hennar, sem söfnuðu sig í kringum hana, voru ekki fær um að fylla upp tómleikann í sál hennar. »Lyftu mér hærra!« það hún. Hún lagði frá sér drotningarskrúðann, klæddist látlausum hjúkrunarkvennabúningi og fylgdist svo með öðrum hjúkrunarkonum og læknum til slysastöðvanna. Þar gekk hún manna bezt fram í því, að grafa lemstraða líkamana upp úr rústunum og sjá um að sem bezt færi um þá, sem enn voru með lífsmarki, á leiðinni til sjúkrahúsanna. Áður en lokið var að grafa upp úr rústunum handleggsbrotnaði drotningin og var flutt heim fátæk. Hún lét það ekki á sig fá. Hún fann að það kom sjálfu lífinu hreint ekkert við, hvort líkaminn var lemstraður eða ekki. Hún var ánægðari nú, en þegar hún lagði af stað, því að hún fann, að hún hafði lyftst hærra. — Þegar hún var gróin sára sinna, bauð hún til sín í hallargarðinn öllum þeim börnum, sem höfðu mist foreldra sína við slysið. Meðal barnanna var svarthærð, villimannleg telpa. Hún horfði á alt skrautið og gleðilætin í kringum sig með fyrirlitningarglotti. Hún vildi engan þátt taka í leikjum barnanna

og ekkert þiggja af því sem henni var boðið. Mannhatrið var að festa rætur í hjarta hennar. Vinkonur drotningar, sem þektu telpuna, gáfu það í skyn, að hún mundi ekki eiga óstigin mörg spor til fangelsisins, og sögðu drotningu söguraf telpunni, máli sínu til sönnunar. Helena drotning svaraði engu. Hún stóð hugsi dálitla stund. — Drottinn, lyftu mér hærra! ólgaði fram í sál hennar og gagntók hverja taug. Svo gekk hún föstum skrefum til telpunnar, tók undir höku hennar, lyfti höfði hennar upp, leit í augu hennar og nefndi hana með nafni. Nokkra stund horfði telpan óskelfdum, hatursfullum augum í andlit drotningar, en smátt og smátt þiðnaði isinn fyrir geislum hinnar takmarkalausú móðurástar. — »Svona hefir enginn horft í augun á mér og nefnt nafnið mitt, síðan hún móðir mín dó«, sagði telpan loksins með grátinn í kverkunum. Svo féll hún á kné við fætur drotningar. »Lyftu mér hærra«, las drotningin út úr augum unglingsins. Hún beygði sig niður, reisti hana á fætur og leiddi hana við hönd sér til vinkvenna sinna, sem höfðu horft á hana undrandi. Nú var drotningin sigurglöð. Nú fann hún að hún var drotning, meira en aðeins á pappírnum. Hún tók telpuna inn í höll sína og lét hana passa börnin sín. Og hún segist aldrei hafa fengið ástæðu til að iðrast eftir þá tiltrú, er hún hafði sýnt henni.

Hin heimsfræga enska kona, Annie Besant, fékst við líknarstarfsemi og kenslu meðal fátæklinga í Lundúnum á yngri árum sínum. Hún hefir nýlega skrifað um þessa starfsemi sína. Henni finst árangurinn hafa verið litill. Hún segir: »Við mistnum börnin út úr höndunum á okkur, og þótt við reyndum að draga manneskjurnar upp úr feni lastanna og neyðarinnar, var eins og árangurinn yrði sára litill. En það var ekki þeim að kenna. Það var okkur að kenna, sem fengumst við hjálpina. Hugurinn, sem var á bak við útréttu höndina, var ekki nógu sterkur. Við vorum ekki nógu

kærleiksrik. Við þurftum að lyftast hærra«. Svo segir Annie Besant. Og enn þann dag í dag má lesa hina sömu bæn út úr hverri einustu setningu, sem hún lætur frá sér fara: »Meistari, lyftu mér hærra, svo að eg geti hjálpað öðrum þess meira«. Og þegar hún, sem manna mest mun gera að því að lyfta mönnum hærra, þeirra sem nú eru lifandi, kvartar þó um máttleysi sitt, hvað skyldi þá mega segja um aðra. »Þegar svo er um hið græna tréð, hverju má þá búast við af hinu visna?«

Við sjáum, að alstaðar má sjá hina sömu uppþrá, frá hefðarkonunni og til morðingjans og þjófsins, frá drotningunni og til unglings-flækingsins, og frá íslenzka prestinum og til enska mannvinarins og ræðusnillingsins.

Við höfum vist allar fundið hið sama í hug okkar. Að minsta kosti elskum við allar einhvern eða eitthvað. Og rauði þráðurinn í allri ást, frá hinni eigingjörnustu ást milli karls og konu til hins óeigingjarnasta mannkærleika, er altaf hinn sami: sí og æ tilbeiðsla. Við elskum aldrei svo, að við tilbiðjum ekki um leið. Og öll tilbeiðsla er annaðhvert beinlínis eða óbeinlínis guðs tilbeiðsla, og á bak við alla guðs tilbeiðslu má lesa þessa sömu, oft þögulu en þó innilegu bæn og þrá: Lyftu mér hærra! Hvert einasta góðverk er vér gerum, á ról sína í tilbeiðslu, í hvert einasta sinn er við gleymum okkar eigin persónu vegna annara, sem þurfa okkar með, hvort sem það er innan þröngra vébanda heimilisins eða á viðfedmara sviði, finnum við að við með því lyftumst hærra.

Lyftu mér hærra! getum við lesið út úr lífinu, í hvaða mynd sem það klæðir sig, frá litla blóminu og mállausa dýrinu til guðsmannsins.

Lyftu mér hærra! biður hver sá, sem leggur við fætur annara alla krafta sína, alla starfsemi sína og allt sitt eigið líf.

Nú er að því komið, að vér íslenzku konurnar förum að taka beinan þátt í stjórn og löggjöf þjóðfélags okkar. Og þá riður okkur á að gera okkur ljósa grein

fyrir því, hvar við stöndum. Við sjáum að hinar svokölluðu menningarþjóðir eru í raun réttir stórspiltar. Annars bærust þær ekki á banaspjótum. Við sjáum að landar okkar vestanhafs eru engir eftirbátar í siðleysi. Þeir vilja óðir og uppvægir í stríðið. Og þeir veigra sér ekki við því að svívirða þann manninn, sem virðist einn þeirra á meðal hafa óskert vit, og nóg þor til að vara þá við drápslönguninni. En enginn er kominn til að segja það, að við hérna heima yrðum skárri, ef æsingaöldurnar næðu eins vel til okkar. En það þarf ekki að minnast á stríðið til að sýna það, að við þurfum að lyftast hærra. Engin þjóð er t. d. komin hátt, á meðan hún heldur uppi fangelsi til að kvelja í brotlega einstaklinga sína, í staðinn fyrir að reyna að hjálpa þeim. Engin þjóð er t. d. komin hátt, meðan líf eins einasta manns, innan vébanda hennar, hrynur í rústir vegna hirðuleysis og hörku. Engin þjóð er komin hátt, sem þolir það að mállausu dýrin, sem hún lifir af, séu kvalin í sulti og illri meðferð og svo loksins líflátin á hryllilegan hátt. Engin þjóð er komin hátt, sem leggur meira upp úr því hvað sagt er, heldur en því, hvað hún er í raun og veru.

Og eg held að við konurnar þyrftum ekkert að skammast okkar fyrir það, þó að við um leið og við byrjum að taka beinan þátt í löggjöf og stjórn þjóðfélagsins, skrifuðum með gullnu lettri hver fyrir ofan sínar dyr: Drottinn, lyftu mér hærra.

Karlmönnum hefir frá alda öðli tekist löggjöf og stjórn illa. Um það er engum blóðum að fletta. En batnar það þá, þegar við komum fram á opinbera verkviðið? Verðum við færari um að bæta úr neyðinni og lina þjáningarnar? Tökum við mýkri höndum á ólánsmanninum? Verða þeir færri, sem í myrkrinu villast? Verða þeir færri, sem fella tár vegna grimdarfullra laga og ómannúðlegrar hegningar? Fækkar þá kvalastundum dýranna, sem við verðum að svara fyrir? Verða þau

færri mannslífin, sem fara í mola? Við skulum vona, að svo verði, því verði ekki svo, held eg að við hefðum eins vel getað setið kyrrar heima.

Drottinn, lyftu okkur hærra!

Maria Jóhannsdóttir.

[Tekið úr »Mánaðarriti L. F. K. R.« 17. okt. 1914].

Nú mun alls við þurfa.

[Grein þessi, sem stendur í »Morgunbl.« 20. febr. er þörf og góð hugvekja, sem lesendur Kvennabl. hafa gott af að athuga].

Garðræktin er sá atvinnuvegur, sem minstur gaumur hefir verið gefinn hér á landi, og hefir ekki enn tekist að gera hana eins heimavana hér, eins og bráð nauðsyn sýnist vera á. Eins og öllum er kunnugt, er okkur nú orðið ærið erfitt um aðslutninga á garðavöru sem öðru, en þær eru sú fæðutegund, sem við getum frekar veitt okkur en aðrar, og ætti því að vera okkar mesta alvörumál að koma garðræktinni í betra horf.

Hér vaxa ýmsar tegundir af kartöflum í þessum bæ sæmilega í flestum árum, og margar káltegundir vaxa hér einnig í gördum. Eins og við vitum, er hér á Íslandi kalt eyjaloftslag, mildara þó en vænta mætti, eftir legu landsins. Jarðvegurinn hér á landi er víða frjósamur, en sumurin of stutt, og veldur það því, að ræktun matjurta er torveldari á nokkrum stöðum. Eftir reynslu minni og sonar míns, vex jarðargróði betur þar sem jarðhiti er í sambandi við hveru eða laugar.

En garðræktin er komin undir ýmsum skilyrðum:

1) Grein þessi kom í fyrstu fram í skrifuðu blaði er Lestrarfélag kvenna í Reykjavík heldur úti, og lesið er upp á fundum félagsins. Þó niðurlag greinarinnar beri það með sér, að hún er rituð áður en konur fengu stjórnmalaréttindi, er hún eigi að síður þörf og gagnleg hugvekja, og rýrir það alls eigi gildi hennar, að hún er rituð fyrir rúmum tveimur árum.

1. Að vorið komi snemma, og sólrikt sumar á eftir.
2. Að garðarnir séu í góðri rækt og ekki sýktir, sem því miður á sér víða stað hér á landi.
3. Að hafa nægan og góðan áburð; það er stórt skilyrði, því káltegundirnar þurfa næringar við.
4. Að hafa gott útsæði, og einnig er nauðsynlegt að hafa ekki altaf sömu tegund útsæðis.
5. Garðarnir þurfa að vera vel hirtir að sumrinu. Það þarf mikla alúð og elju til þess að fá góða uppskeru.

Það er bráðnauðsynlegt að landsmenn leggi meiri hug á garðrækt og stundi hana með kostgæfni, og leiti sér sem mestrar þekkingar á henni. Það skiftir miklu máli.

Í flestum héruðum landsins, ef ekki öllum, má rækta kartöflur og grænmeti, og má með tímanum rækta meira en við þurfum að nota í landinu. — Garðafurðir okkar ættu að verða verzlunarvara, sem flytti fé inn í landið og gæfi mikinn arð.

En fyrst verðum við auðvitað að hugsa um okkur sjálfa. Reynsln er búin að sýna og sanna það, að garðræktin sparar heimilunum ýmsar fæðutegundir, kornmatarkaupin eru orðin svo dýr, og þar að auki eru matjurtirnar holl og góð fæða og ódýrari, þar sem við getum ræktað þær sjálf á flestum árum. Öll heimili landsins ættu að gera sér sem mest far um það, að rækta káltegundirnar.

Þeir ungu eru tímans herrar, og þeir ættu að leggja sig að garðræktinni af alhug; það getur orðið þeim til nytsemi og landinu til gagns og uppbyggingar.

Það þyrfi sem fyrst að myndast garðræktarfélag hér á landi, sem gengist fyrir tilraunastöðvum í hverri sveit, aflaði sér sem beztra upplýsinga um málið og reyndi svo að vekja áhuga allra heimilanna fyrir því.

Eg hef altaf verið hjartsýn á garðræktina síðan eg var ung, og með hverju ári hefir mér skilist betur og betur nauðsyn hennar.

Eg hefi haft við mikla erfiðleika að stríða, mest vegna þess, að eg er fátæk kona og hefi því ekki komið eins miklu í framkvæmd eins og eg hefði óskað, og garðræktin hefir jafnan verið mér brennandi áhugamál og mín heitasta ósk, að hún kæmist í sem bezt horf landi og þjóð til þrifa.

Eg sé hvert þarf að stefna. Það ætti að vera unga fólkinu til margfaldrar gleði og ánægju, og einnig til heilsubótar, — það er svo holt að lifa í hreina loftinu og allri þeirri ánægju, sem garðræktinni fylgir. Það er fátt jafn hæft til þess að vekja áhuga unga fólksins fyrir störfum sínum eins og garðræktin; hvergi getur betur leiðst í ljós dagnaður þess og andlega ágætið notið sín, landið og þjóðin borið gleggri menjar eftir lífsstarf unga fólksins.

Reykjavík, 17. febrúar.

Guðný Oltesen.

Tvær smágreinar

eftir Jóhn Ruskin.

I.

Sönn farsæld.

Við nánari athugnn komumst vér smátt og smátt að raun um að öll sönn farsæld er svo nærri oss, að vér getum orðið hennar aðnjótandi — þó að oss oft sjáist yfir þetta atriði — og að meðan við eigi höfum lært, hvernig vér sjálfir getum orðið göfugri og farsælli, getum vér ekkert kent öðrum, jafnvel eigi villimönnunum.

Ánægjan af dýraveiðum, veðreiðum og veisluhöldum, af dýrri og þungskilinni sönglist, dýrum og íburðarmiklum klæðum gremjublandinni kepni eftir stöðu, auði, völdum eða metordum, eða af hinu tilgangslausa striti, eða hvíldarlausu iðjuleysi vorra tíma, er að minni hyggju eigi þannig að vér þurfum að leggja kapp á að verða hennar aðnjótandi. Öll sú sanna og holla ánægja sem maðurinn getur veitt sér, hefir

jafnan staðið honum til boða, og hann nýtur hennar best í kyrð og næði. Að horfa á grasið gróa, eða blómin springa út, að vinna sér til þreytu við plóg eða herfi, að lesa, hugsa, elska, vona og biðja. Alt þetta gjörir manninn farsælan, og hefir jafnan getað gjört hann farsælan.

Velgengi eða andstreymi það, sem mætir oss í heiminum, er undir því komið, hvort vér þekkjum og skiljum þennan leyndardóm hamingjunnar. Velliðan vor er als eigi bundin við nýjar uppgötvanir eða framfarir, og eg er svo hjartsýnn að trúa því og treysta, að menn komist í skilning um það, og að þeim auðnist að finna gæfuna. Nú hafa þeir leitað hennar í öllum hugsanlegum áttum, alstaðar nema í þeirri einu réttu, og þessvegna verður ekki hjá því komist, að þeir að síðustu leita hennar einnig þar.

II.

Proski sálarinnar.

Ef við viljum halda líkama vorum hraustum þurfum vér stöðugt að æfa hann og herða. — Eins er því líka varið með sálina. Vér þurfum stöðugt að þroska hana, ef hún á að vera hraust og heilbrigð. Enginn mundi telja þann mann heilbrigðan, sem hefði hrausta handleggi en aflvana fætur, eða þó hann gæti farið langar leiðir fótgangandi, ef hendur hans væru þannig, að hann gæti ekkert unnið með þeim, eða ef hann væri heyrnarlaus, en hefði ágæta sjón. Enginn vill heldur vísvitandi veikja líkama sinn, því síður sálu sína. Sálir vorar eru mörgum góðum gáfum gæddar. Þessar gáfur verðum vér að menta og þroska, annars veiklast þær og verða að engu. Ein þessara gáfna er námfýsin. Hún gefur oss þorstan eftir fróðleik og mentun, og ánægjuna, sem fólgin er í náminu. Glati maðurinn henni, verður hann heimskur og áhugalaus. Þá er samúðin: aflið til þess að geta tekið þátt í kjörum annara, manna og dýra. Glatist hún, verður maðurinn kaldlyndur og kærleikslaus. Þar næst er addáunin: sem lætur mann-

inn elska allt það sem fagurt er og hafa gleði af öllu fögru og saklausu. Glatist hún verður maðurinn auðvirðilegur og ógöfugur. Oss er því nauðsynlegt að reyna að þroska þessa og aðra góða hæfileika sem best, eigi aðeins á yfirborðinu heldur í raun og veru, eigi einhvern einn þeirra heldur þá alla. Vissasta ráðið til þess er að gefa gaum að undirrót þeirra. Til þess að samúðin þroskist þurfum vér að taka þátt í kjörum meðbræðra vorra, og láta oss ant um menn og skepnur. Og addáunin þroskast best hjá þeim, er hefir jafnan vakandi auga fyrir öllu hinu fagra í tilverunni.

Kristur frá hafinu.

Eftir Anatole France.

Það bar til eitt sinn, að margir menn frá Saint Valery reru til fiskjar, og druknuðu þeir allir í þeim róðri. Líkin rak að landi, ásamt flökum úr bátunum, og í níu daga samfleytt mátti sjá líkfylgdirnar halda upp eftir klettastignum, sem lá til kirkjunnar. Karlmennirnir báru kisturnar, en ekkjurnar gengu grátandi á eftir. Þær báru síðar, svartar skikkjur, og líktust því konum hinnar heilögu ritningar.

Á þennan hátt voru þeir Jean Lenoil og sonur hans Desére fluttir til grafar og grafnir undir einni kirkjuhvelfingunni, sem þeir nýlega höfðu prýtt með skipi, albúnu með rá og reiða. Skipið, sem þeir höfðu hengt upp í hvelfingunni, var gjöf frá þeim til heilagrar guðs móður.

Þeir voru guðhræddir og ráðvandir menn, feðgarnir, enda komst sóknarpresturinn svo að orði í líkræðunni, og honum vöknadi um augu um leið og hann sagði það: »Betri menn og sanntúaðri en þeir Jean Lenoil og Desére hafa aldrei verið lagðir í vígða moldu, til þess þar að biða eftir dómi drottins».

Í þessu sama veðri og bátarnir fórust, týndust einnig mörg stór skip úti á djúpinu, og daglega bar sjórinn vogrek að landi. Einn morgun fundu nokkur börn, sem höfðu róið á litilli kænu, mynd, sem flaut á sjónum. Myndin var af frelsaranum; hún var í líkamsstærð, skorin úr hörðum víði og máluð með náttúrlegum litum. Virtist hún vera allgömul. Börnin innbyrtu myndina. Um höfuð frelsarans var pyrníkorónan og hendur og fætur voru gegnumstungnir. En það voru engir naglar í nagla-

förunum og enginn krossinn. Frelsarinn var eins og þau Jósep frá Arimaþíu og hinar helgu konur sáu hann, er þau lögðu hann til grafar. Hann breiddi út faðminn eins og til þess að blessa yfir lýðinn, eða sem merki þess, að hann gæfi sig á vald föður sínum á himnum.

Börnin færðu sóknarprestinum fundinn, og hann sagði við þau:

»Það er langt síðan að þessi Kristsmynd var skorin. Sá er skar hana, er nú eflaust löngu dauður. Reyndar selja kaupmennirnir í París og Amiens enn þá yndisfagar myndir fyrir 100 franka eða meira, en þeir menn, sem í gamla daga bjuggu til myndirnar, voru í sannleika hagarí, en smíðirnir nú á dögum. Það sem þó fær mér mestrar gleði, er, að Jesús er þannig til vor kominn, að hann er kominn hingað til Saint Valery með opinn faðminn, til þess að leggja blessun sína yfir söfnuðinn, sem hefir polað svo mikil bágingi, og til þess að láta í ljósi hluttekningu sína með kjörum vesalings fiskimannanna, er verða að leggja sig í hættu, til þess að vinna fyrir lífinu. Þetta er sá Jesús, er gekk á sjónum. Það er hann, sem blessaði net Péturs«.

Presturinn lét leggja myndina á drifhvítan altarisdúkinn á háaltarinu. Síðan fór hann á stað til þess að útvega vandað krossmark úr ágætis eikarvið hjá smiðnum Lemerre.

Þegar krossinn var tilbúinn, var frelsarinn negldur á hann. Síðan var krossinn hengdur á nagla, er rekinn var í múrvegginn uppi yfir meðhjálparasætinu.

Þá sáu menn, að út úr augum frelsarans skein djúp meðaumkvun og himnesk blíða.

Meðan djákninn var að hengja upp myndina, fanst honum sem tár rynnu niður kinnar hennar. En morguninn eftir, þegar presturinn ásamt kórdrengnum kom út í kirkjuna, til að syngja messu, sá hann, og hann furðaði stórlega á því, að krossmarkið uppi yfir meðhjálparasætinu var autt, en guðsmyndin lá á altarinu.

Undir eins og messu var lokið, lét hann sækja smiðinn, og spurði hann, hvers vegna hann hefði tekið Kristsmyndina niður af krossinum. Smiðurinn sór og sárt við lagði, að hann hefði ekki gert það. Presturinn yfirheyrði nú meðhjálparann og kirkjupjóninn, og varð þess vís, að enginn lifandi maður hafði stigið sínum fæti í kirkjuna eftir að búið var að koma krossmarkinu fyrir.

Presturinn gat því ekki gert sér annað í hugarlund, en að þetta hefði orðið á yfirnáttúrlegan hátt, og hann hugsaði mikið um þetta atvik.

Sunnudaginn næstan á eftir talaði hann um það af stólnum, og hann bað sóknarbörn sín

að leggja eitthvað af mörkum, svo keypt yrði nýtt og veglegt krossmark, fegurra en hið fyrra og verðugra til að bera endurlausnara heimsins.

Og fátæku fiskimennirnir í Saint Valerey gáfu alt það, er þeir gátu lagt af mörkum. Ekkjurnar komu með giftingarhringana sína og lögðu þá í guðskistuna. Séra Truphème gat því von bráðar lagt af stað til Abbeville og keypt þar nýjan kross, úr skínandi svartviði, skreyttan gullskildi með áletruðum stöfunum INRI yfir höfði frelsarans. Tveim mánuðum síðar var krossinn hengdur upp á sama naglann og hinn fyrri hafði á hangið.

En Jesús steig einnig niður af þessum krossi, strax á fyrstu nóttu, og lagðist á altarisdúkinn. Þegar presturinn sá þetta undur, féll hann á kné og bað lengi til guðs.

Frásögnin um þetta kraftaverk barst víða, og hefðarkonurnar í Amiens gengust fyrir samskotum handa Kristi þeirra Saint Valerymanna. Jafnvel frá París bárust séra Truphème gull og gimsteinar, og kona sjóliðsráðherrans gaf forkunnar fagurt demantshjarta. Síðan voru gripirnir fengnir í hendur frægum gullsmiði, í Saint-Sulpicegötunni, er á tveim árum smíðaði undurfagan kross úr skýru gulli, settan dýrum gimsteinum. Annan sunnudag eftir páska árið 18 . . var þessi kross vigður með mikilli viðhöfn og hengdur upp í kirkjuna í Saint-Valery. En hann, sem eitt sinn hékk á krossi þjáninganna, steig niður af þessum dýrindiskrossi og lagðist á hvítan altarisdúkinn.

Í þetta sinn var hann látinn liggja kyr, því menn óttuðust að gera á móti vilja hans, og nú lá hann þar á altarinu í full tvö ár. En þá var það einn dag, að Pétur sonur hans Péturs Calloins kom til prestsins og skýrði honum frá því, að hann hefði fundið hinn rétta kross frelsarans, rekinn niðri í fjöru.

Pétur var einn hinna andlega voluðu, og þar eð hann ekki var svo viti borinn, að hann gæti unnið fyrir sér, gáfu góðir menn honum að borða. Öllum var vel til hans og aldrei gerði hann á hluta nokkurs manns. Hann sagði svo margt, sem ekki var mark á takandi, og enginn kærði sig um að hlusta á hann.

Orð fátæðingsins höfðu þó áhrif á prestinn. Hann var sífellt að velta fyrir sér þessu undri, er stóð í sambandi við Krist frá hafinu. Hann tók því með sér djáknann og kirkjupjóninn og gekk niður að ströndinni eftir leiðsögn Péturs.

Þeir fundu tvo plankar, rekna saman í kross. Það var auðséð, að þeir höfðu velkst lengi í sjónum.

Þetta var brot úr gömlu skipsflaki. Á öðrum plankanum var unt að greina tvo stafir, dregna með svörtum lit. Þessir stafir voru J og L, og

þeir tóku af öll tvímæli um, að þetta var einmitt úr bátnum hans Jean Lenoil, bátnum, sem þeir feðgar höfðu farist á fyrir fimm árum.

Þegar djákninn og kirkjuþjónninn sáu flekana, hlógu þeir að veslings fátæðingnum, er hélt að þetta gamla vogrek væri kross frelsarsans. En hinn æruverði faðir, séra Truphème, bað þá að hafa sig hæga. Hann hafði hugsað um þetta svo þráfaldlega, síðan Kristur kom til þeirra frá hafinu, og beðið guð svo margsinnis um hjálp. Nú skildi hann hina óendanlegu og leyndardómsfullu miskunnsemi guðs. Hann féll á kné þar í fjörunni og hafði yfir bæn þeirra, er deyja í guði. Síðan bað hann fylgdarmenn sína að flytja vogrekið varlega heim í kirkju. Þegar þangað kom, tók hann Kristsmyndina af altarinu, lagði hana á plankana og negldi hana á þá sjálfur, með nöglunum sem sjórinn hafði sorfið.

Daginn eftir sagði hann svo fyrir, að krossinn skyldi hengdur upp yfir meðhjálparasætið, í staðinn fyrir hinn dýra gullkross. Þetta var gert.

Og Kristur frá hafinu hefir enn ekki stigið niður af þessum krossi. Hann vill hanga á því tré, er menn hafa dáið á, ákallandi nafn hans og hans heilögu móður. Og það er eins og varir hans, hálfopnar og afmyndaðar af sársauka, segi: »Krossinn minn er til orðinn af þjáningum mannanna, því eg er í sannleika guð hinna fátæku og óhamingjusömu«.

Lauslega þýtt af I. L. L.

Smávegis.

Landsspítalasjóðurinn. Samkvæmt síðustu skilagrein nema samskotin nú kr. 34,919,87. Af þessari upphæð er sérstakur sjóður kr. 1,242,36. Sá sjóður nefnist Minningargjafasjóður Landsspítalans. Er hann til orðinn til minningar um látna vini eða vandamenn. Sá sjóður að gefa slíkar gjafir í stað kransá ætti að vera langt um almennari en er hér á landi. Hér er lítið um blóm, að eins stuttan tíma ársins geta menn skreytt kistur látinna lifandi blómum. Útlendir kransar, sem keyptir eru í búðum, eru oft og einatt ósmekklegir. Það er eitthvað kalt við þá. Öðru máli er að gegna um lifandi blómsveiga, sem sá er sendir, ef til vill hefir sjálfur bundið. Það eru þeir einu kransar, sem uppfyllt geta ætlunarverk sitt — að vera samúðarvottur. Bezti samúðarvotturinn er þó sá, að minnast þess, sem látinn er, með því að leggja litla upphæð — eitt

kransverð — til einhvers góðs fyrirtækis. Gjöf-in þarf eigi að vera stór. Yrði þessi regla almenn, mundi sá sjóður, er á þann hátt myndast, áður en langt liður geta orðið mikill styrkur þörfu og nauðsynlegu fyrirtæki, sem kvenþjóðin íslenska hefir með höndum. Konur ættu sérstaklega að stuðla að því, að minningargjafir til Landsspítalans yrðu teknar upp víðsvegar um land. Stjórn sjóðsins hefir þegar farið þess á leit við eina stélt kvenna, sem stöðu sinnar vegna virðist sjálfkjörinn til þess að taka að sér afhendingu minningarspjalda og taka við minningargjöfum. Líklegt er að þessar konur taki vel málaleitun þessari. Samskotin til Landsspítalasjóðsins eru, þegar á allt er lítið, svo myndarleg, að kvenþjóðin íslenska þarf eigi að fyrirverða sig fyrir þau. Máltækið segir: »hálfnað er verk þá hafið er«. Satt er það. Mikið er varið í góða byrjun. En hér má verkið ekki vera hálfnað. Hér þarf mikils meira við. Konur ættu enn að sína skilning sinn á landsspítalamálinu og sjóðsstofnun þeirri sem við hann er kend, með því að halda áfram að safna til hans eftir því sem kringumstæður leyfa. Hann á að vera óskabarn okkar kvenþjóðarinnar, fætt á gleðistundu. Gagnvart honum ættum við að hafa álíka skyldur og ábyrgð eins og móðir hefir gagnvart framtíð barns síns. Landsspítalamálið á að vera okkar áhugamál. Ekki bóla sem ris og hjaðnar bráðlega. Nei, höldum áfram eins og byrjað var. Þá verður þetta mál oss til sóma og ánægju. I.

Kristín Ólafsdóttir læknir frá Hjarðarholti í Dölum, er fyrsti íslenski kvenstúdentinn sem tekið hefir fullnærpróf eða embættispróf. Hún lauk prófi í læknisfræði við háskóla vorn núna í febrúarmánuði. Hún giftist í haust Vilmundi Jónssyni, sem er héraðslæknir í Pistilfirðinum og fer nú norður til manns síns. — Kvinnablaðið árnar henni allrar hamingju.

Ritstjóri Kvinnablaðsins dvelur enn í útlöndum. Valda því óhagstæðar ferðir, sem verið hafa nú í seinni tíð. Fundur norræna kvenna var haldinn í Stokkhólmi 10. og 11. nóv. í haust. Eins og lesendum blaðsins mun kunnugt sat ritstjóri þess fundinn fyrir hönd Kvenréttindafélags Íslands. Ýtarleg skýrsla um fund þennan mun síðar birt hér í blaðinu.